

RECENZJA

rozprawy doktorskiej mgr. inż. Dariusza BIENKA

na temat:

„BEZPIECZEŃSTWO SYSTEMU INFORMACYJNEGO W ORGANIZACJI ZHIERARCHIZOWANEJ NA
PRZYKŁADZIE KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W KALISZU”

opracowanej pod kierownictwem naukowym

Prof. dr. hab. inż. Jarosława WOŁEJSZO

I

Nie ulega wątpliwości, że jednym z podstawowych zadań współczesnego państwa jest stworzenie takich rozwiązań organizacyjno-prawnych, które zapewnią społeczeństwu szeroko rozumiane bezpieczeństwo. Bezpieczny byt każdego obywatela, każdej rodziny oraz bezpieczne funkcjonowanie państwa są wartościami najwyższymi. Ogromną rolę w realizacji zadań w zakresie bezpieczeństwa i porządku publicznego pełni Policja. Instytucja ta powinna poprzez swoją działalność zaspokoić oczekiwania społeczne z uwagi na fakt, że są one miernikiem oceny skuteczności i efektywności jej pracy.

Policja jest specyficznym rodzajem organizacji, ponieważ odpowiadając za bezpieczeństwo obywateli musi swoją działalność podporządkować osiągnięciu konkretnych, określonych ustawowo celów, zgodnych jednocześnie z oczekiwaniami społecznymi. Do jej podstawowych zadań należą m.in. inicjowanie oraz organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym. Musi również umieć rozpoznawać i analizować źródła oraz okoliczności sprzyjające łamaniu prawa, organizować i inspirować różne podmioty społeczne do kompleksowych działań ochronnych, uniemożliwiających lub utrudniających popełnianie przestępstw. To wszystko wymaga od jednostek organizacyjnych Policji sprawnych działań, a te z kolei są uwarunkowane doskonale funkcjonującym systemem informacyjnym.

Rosnące oczekiwania społeczne, szczególnie w zakresie przeciwdziałania przestępczości i patologii społecznej powodują, że Policja musi permanentnie przekształcać swoją strukturę, zakres działania i funkcje. Stąd celem procesów zarządzania w Policji powinien być wzrost poczucia szeroko

ujmowanego bezpieczeństwa oraz upowszechnienie wizerunku Policji, jako organizacji działającej profesjonalnie i skutecznie. Można jednak odnieść wrażenie, że współcześnie procesy zarządzania w omawianym obszarze są oparte na podejściu zdroworozsądkowym i wymagają badań, które umożliwią wprowadzenie nowych, naukowo uzasadnionych rozwiązań.

W kontekście powyższych rozważań z dużym zainteresowaniem i zadowoleniem należy przyjąć podejmowanie różnorodnych prac badawczych, których istota sprowadza się do opracowania naukowo uzasadnionych koncepcji doskonalenia działania jednostek Policji. Powyższa konstatacja w pełni koresponduje z problematyką, która legła u podstaw badań i ich wyników, prezentowanych w ocenianej rozprawie doktorskiej.

Rozprawa doktorska Pana mgr. inż. Dariusza Bieńka poświęcona jest rozwiązaniu jednego z istotnych problemów, związanych z szeroko rozumianym bezpieczeństwem. Doktorant skupił się bowiem na problematyce zapewnienia wyższego poziomu skutecznego działania, postrzeganego w kontekście bezpieczeństwa systemu informacyjnego, w wybranej strukturze organizacyjnej Policji. Wprawdzie Doktorant ograniczył swoje dociekania naukowe do wybranej jednostki organizacyjnej (Komenda Miejska Policji w Kaliszu), jednak należy dostrzec, że wiele wniosków przez Niego formułowanych ma charakter uniwersalny, adekwatny dla innych jednostek Policji o podobnym zakresie i charakterze działań. Stwierdzam zatem, że podjęcie przez Doktoranta tak istotnego, a zarazem trudnego tematu należy uznać za działanie w pełni uzasadnione, którego kontekst epistemologiczny i ontologiczny nie budzi wątpliwości. Należy także podkreślić, że badania, których wyniki zawarto w ocenianej dysertacji, Doktorant prowadził pod kierownictwem prof. dr. hab. inż. Jarosława Wołęjszo. Jest on uznanym ekspertem w obszarze bezpieczeństwa, stąd można mieć pewność, że Doktorant na wszystkich etapach prowadzonych badań dysponował doskonałym wsparciem merytorycznym.

Oceniając rozprawę doktorską Pana mgr. inż. Dariusza Bieńka z perspektywy metodologicznej przyjąłem określone założenia wstępne. Podstawowym celem nauki jest dążenie do poznania i zrozumienia rzeczywistości. Innymi słowy są to procesy dogłębnego wyjaśnienia wszelkich problemów oraz zaproponowania odpowiednich kierunków i sposobów przekształcenia rzeczywistości. Celem nauk społecznych jest nie tylko odkrywanie i wyjaśnianie praw rządzących społeczeństwem i jego wytworami, ale także przewidywanie przyszłości, a zwłaszcza badanie różnego rodzaju trendów i ocena ich wpływu na społeczeństwo. Dążenie do osiągnięcia tak sformułowanych celów wymaga prowadzenia badań opartych o jasno oraz precyzyjnie określone

reguły i zasady. Można zatem skonstatować, że wszelkie przedsięwzięcia badawcze podejmowane na gruncie nauk o bezpieczeństwie, powinny być oparte na spójnych założeniach ontologicznych, epistemologicznych, metodologicznych, a także – co warto podkreślić, aksjologicznych. Stąd tak ważny jest uzasadniony dobór i właściwe wykorzystanie optymalnych reguł i metod, pozwalających na badanie i rozwiązywanie pojawiających się problemów w teorii i praktyce nauki o bezpieczeństwie. Należy pamiętać, że użycie określonych metod i narzędzi badawczych jest zdeterminowane przyjętymi założeniami ontologicznymi i epistemologicznymi. To one implikują założenia metodologiczne i ich charakter. Oceniając niniejszą dysertację stwierdziłem, że Doktorant w zasadzie spełnił wymagania zarysowane powyżej.

II

Analizując treść recenzowanej dysertacji stwierdziłem, że całość kwestii metodologicznych Autor ujął w trzecim rozdziale (28 stron), zatytułowanym „Założenia metodologiczne”. W sposób przekonujący uzasadnił jej temat, a także zasadnicze założenia badawcze. Przyjęcie jako przedmiotu badań *„bezpieczeństwa systemu informacyjnego w organizacji zhierarchizowanej na przykładzie Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu”*, wymagało od Autora szczególnego, bardzo zindywidualizowanego podejścia metodologicznego. Tym bardziej, że postrzega on wymieniony problem zarówno w kontekście czynników zewnętrznych, jak i wewnętrznych, a jednocześnie dostrzega i podkreśla złożoność, nieprzewidywalność oraz dynamikę badanego zjawiska. Należy zaznaczyć, że złożoność przedmiotu badań wynikała z jego interdyscyplinarnego charakteru, obejmującego zarówno obszar badań nauk o bezpieczeństwie, jak i nauk o zarządzaniu i jakości. Można wprawdzie dyskutować, czy prezentowany przedmiot badań nie został określony zbyt szczegółowo, ale nie dostrzegam powodu by nie mógł być zaakceptowany.

Cytowany powyżej przedmiot badań zdeterminował ich cele, które Autor prezentuje w ujęciu poznawczym i praktycznym. Biorąc pod uwagę temat dysertacji i przedmiot badań, za najistotniejszy należy uznać cel praktyczny, albowiem Doktorant stwierdził, że sprowadził się on do (...) *opracowania usprawnień w bezpieczeństwie systemu informacyjnego poprawiających skuteczność funkcjonowania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej*. Należy jednak zauważyć, że Doktorant określił tzw. cel poznawczy, ale pominął wskazanie, jaki wkład do teorii dyscypliny nauki o bezpieczeństwie wnoszą wyniki przeprowadzonych badań. A przecież

rozprawa doktorska powinna stanowić oryginalne rozwiązanie problemu naukowego. Jest to pewne uchybienie, którego Autor powinien unikać w procesie kolejnych badań.

Trzeba także dostrzec, że osiągnięcie wymienionych celów badań Doktorant uzależnił od zbadania szerokiego spektrum zagadnień zarówno teoretycznych, jak i praktycznych, powiązanych integralnie z treścią kolejnych rozdziałów i podrozdziałów dysertacji. Już w tym momencie staje się rzeczą oczywistą, że tak ambitne cele rozprawy Autor poddał licznym ograniczeniom, co nie zmieniło faktu, iż przedstawił do recenzji dysertację liczącą bez mała 500 stron.

Przedmiot badań i ich cele wpłynęły na sprecyzowany przez Autora główny problem badawczy, wyrażony w formie pytania: *„Jakie zmiany wprowadzić w bezpieczeństwie systemu informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu, aby poprawić skuteczność jej funkcjonowania jako organizacji zhierarchizowanej?”* Jego rozwiązanie wymagało od Doktoranta odpowiedzi na kilka pytań, określonych przez Niego mianem problemów szczegółowych. Obejmują one szereg aspektów, poczynając od ustalenia jak otoczenie wpływa na skuteczność działania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej, w następnej kolejności sprecyzowania jakie zagrożenia występują w systemie informacyjnym badanego podmiotu, a następnie określenia jakie usprawnienia wpłyną na poprawę bezpieczeństwa systemu informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu i poprawią skuteczność jej działania jako organizacji zhierarchizowanej? Podkreślenia wymaga to, że kanwą rozważań prowadzonych przez Doktoranta jest także szereg innych aspektów (np. dotyczących różnych podejść do kwestii bezpieczeństwa i zagrożeń, które poczucie bezpieczeństwa determinują), aczkolwiek nie znalazło to swojego odzwierciedlenia w precyzyjnie określonych, cząstkowych problemach badawczych.

W dalszej kolejności Doktorant sprecyzował hipotezę badawczą w brzmieniu: *„Zakładam usprawnienia w bezpieczeństwie systemu informacyjnego Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu w obszarze organizacyjnym, technicznym i funkcjonalnym, które wpłyną na poprawę skuteczności jej funkcjonowania jako organizacji zhierarchizowanej.”* Można jednak odnieść wrażenie, że jest ona bardzo ogólna, a jednocześnie dość trudna do praktycznego zweryfikowania. Jak zweryfikować hipotetyczne stwierdzenie, że usprawnienie bezpieczeństwa informacyjnego wpłynie w istotny sposób na skuteczności funkcjonowania organizacji? Podobne w swej istocie uwagi można sformułować w kontekście hipotez szczegółowych, aczkolwiek należy podkreślić, że są one być może wynikiem subiektywnej oceny recenzenta. Być może nie mam racji, jeśli uważam, że bardzo trudno w toku badań jednoznacznie zweryfikować wpływ bezpieczeństwa systemu informacyjnego na

skuteczność działania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu. A może Doktorantowi chodziło o kwestie usprawnienia funkcjonowania systemu informacyjnego, którego jednym z determinantów jest jego bezpieczeństwo?

Generalnie rzecz ujmując, przyjęte przez Doktoranta założenia metodologiczne są racjonalne, zarówno w formie, jak i w treści. Struktura i treść rozdziału metodologicznego wskazuje, że przyjął on w badaniach układ cel - problem – hipoteza, co nie budzi zasadniczych uwag i refleksji. Jest to bowiem podejście często stosowane w badaniach społecznych, preferowane przez wielu doświadczonych badaczy. Co istotne, jest to podejście dające rękojmię uzyskania rzetelnych, wiarygodnych i adekwatnych do stanu faktycznego wyników.

W dalszej części rozważań metodologicznych Autor odnosi się do metod, technik i narzędzi badawczych. Jak już wcześniej sygnalizowano, rozbudowany, wielowątkowy przedmiot badań wymagał od Autora recenzowanej dysertacji zastosowania ich bardzo szerokiego spektrum, co powinno z kolei zaowocować ciekawymi wynikami, postrzeganymi w kategoriach interdyscyplinarnych. Oceniając recenzowaną pracę w tym kontekście należy uznać, że Doktorant wywiązał się w wymaganym stopniu z przyjętego zadania, zarówno w aspekcie metodologicznym, jak i merytorycznym. Natomiast patrząc z perspektywy prezentowanych treści pewne refleksje może budzić teoretyczne podejście Doktoranta do opisu (charakterystyki) stosowanych metod, technik i narzędzi badawczych. Autor nie wskazał bowiem (z nielicznymi wyjątkami) z jakich metod (technik) korzystał do rozwiązania określonych problemów badawczych. Stwierdzenia typu (...) *metoda ta została wykorzystana we wszystkich czterech rozdziałach dysertacji (...)* są mało precyzyjne i nie odnoszą się do meritum problemu, a mianowicie badanych problemów.

Pewne wątpliwości mogą budzić zaprezentowane przez Doktoranta badania empiryczne, realizowane metodą sondażu diagnostycznego. Pierwsza refleksja dotyczy doboru próby w badaniach ankietowych. Doktorant stwierdza bowiem, że dokonał (...) *doboru losowego, prostego, zależnego (...)*, a jednocześnie badaniu (w grupie stanowisk kierowniczych) poddane zostały 34 osoby z pośród 37 zatrudnionych. Na czym zatem polegała losowość doboru? Kolejna refleksja dotyczy doboru ekspertów, albowiem Autor ograniczył się wyłącznie do czterech policjantów, zajmujących stanowiska komendantów miejskich i powiatowych w jednostkach analogicznych do badanej Komendy Miejskiej w Kaliszu. Zabrakło ekspertów z grona specjalistów zajmujących się profesjonalnie bezpieczeństwem systemów informacyjnych w różnych organizacjach bądź naukowców, prowadzących badania w tym zakresie.

W dalszej kolejności Doktorant dokonał charakterystyki terenu badań, ograniczając się do stwierdzenia, że jest to Komenda Miejska Policji w Kaliszu. W tej sytuacji otwarte pozostaje pytanie o zasadność umieszczenia w dysertacji podrozdziału 3.7. Dopelnieniem treści niniejszego rozdziału jest część, poświęcona opisowi etapów procesu badań naukowych.

Dokonując ogólnej oceny treści zawartych w części metodologicznej należy zauważyć tendencję Doktoranta do tzw. teoretyzowania. Odnoszę wrażenie, że Autor bardziej skupił się na prezentacji teoretycznych kwestii związanych np. z określeniem przedmiotu badań niż na poddaniu głębszej refleksji własnych rozwiązań.

Przechodząc do konkluzji rozważań należy zwrócić uwagę na dość interesujące umieszczenie rozdziału metodologicznego w strukturze pracy. Doszło bowiem do sytuacji, że podstawowe kwestie metodologiczne (przedmiot badań i ich cele, problemy i hipotezy badawcze, itd.) są prezentowane po lekturze ponad trzystu (300) stron dysertacji. A przecież dwa pierwsze rozdziały zawierają także wyniki badań, czego potwierdzeniem są następujące zapisy Autora: (...) *Przeprowadzone badania miały na celu znalezienie odpowiedzi na pytanie stanowiące szczegółowy problem badawczy w postaci pytania: Jak otoczenie wpływa na skuteczność działania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej? oraz zweryfikowanie przyjętej hipotezy, która zakłada, że na skuteczne działanie organizacji zhierarchizowanej jaką jest Komenda Miejska Policji w Kaliszu składa się wiele elementów pozostających we wzajemnych zależnościach (...).* Innymi słowy poznajemy szczegółowy problem badawczy i hipotezę, a nie mamy wiedzy o podstawowych założeniach, dotyczących całości badanego problemu. Oczywiście, można lekturę dysertacji rozpocząć od rozdziału trzeciego, ale chyba nie o to chodziło Autorowi.

Uniknięcie w dysertacji wskazanych uchybień mogło podnieść na wyższy poziom wartość dokonań Autora pracy, postrzeganej jako sprawozdanie z badań prowadzonych w ramach przewodu doktorskiego. Co nie oznacza, że zastosowane przez Doktoranta podejście należy ocenić negatywnie, aczkolwiek może budzić pewne refleksje. Nie budzi większych zastrzeżeń forma edytorska rozprawy (przejrzystość tekstu, ekspozycja wybranych fragmentów tekstu, grafika, itp.). Nie obniżają wartości pracy w zasadniczy sposób pewne błędy językowe i edytorskie, aczkolwiek bardziej staranna redakcja tekstu umożliwiała ich uniknięcie.

W podsumowaniu powyższych rozważań stwierdzam, że przyjęte przez Autora procedury badawcze są w swej istocie i zasadniczym kształcie przekonujące oraz świadczą o tym, iż posiadał on wiedzę i umiejętności metodologiczne, niezbędne do uzyskania stopnia naukowego doktora

w dziedzinie nauk społecznych, w zakresie nauki o bezpieczeństwie.

III

Oceniając pozytywnie wartość merytoryczną rozprawy należy zaznaczyć, że choć ma ona charakter utylitarny, to jednak można w niej dostrzec pierwiastki teoretyczne, które w moim przekonaniu Doktorant mógł bardziej wyeksponować w kontekście przedmiotu badań i ich celu. Wnioski i propozycje Autora, które zawarte zostały w głównych rozdziałach merytorycznych są wielce interesujące i skłaniają do naukowej refleksji. Mogą być one bardzo przydatne w procesach przygotowania instytucji i osób, które ponoszą odpowiedzialność za szeroko rozumiane bezpieczeństwo państwa, szczególnie w kontekście zagrożeń związanych z bezpieczeństwem publicznym, postrzeganym z perspektywy lokalnych społeczności. Jednak by rozprawa mogła być traktowana jako materiał wspomagający, a może wręcz kształtujący wspomniane procesy, Autor powinien w trakcie jej obrony wyjaśnić szerzej część przyjętych rozwiązań oraz pojawiające się wątpliwości i niedopowiedzenia.

W rozdziale pierwszym, zatytułowanym „Wpływ otoczenia na skuteczność działania Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu jako organizacji zhierarchizowanej” (165 stron) Pan mgr inż. Dariusz Bieniek, na podstawie przeprowadzonych badań, dokonał wnikliwej charakterystyki organizacji w różnych ujęciach. Należy dostrzec, że niniejszy podrozdział ma charakter wyraźnie deskryptywny, albowiem Doktorant prezentuje w nim wyniki badań licznej grupy innych autorów. Zabrakło w nim osobistych refleksji Doktoranta nad badanym zjawiskiem, szczególnie w kontekście wniosków istotnych z perspektywy przedmiotu i celu badań. Wprawdzie w niniejszym rozdziale znajdujemy wyraźne odwołania do wyników badań empirycznych, ale nie zawsze są one istotne z perspektywy rozwiązywanego problemu badawczego.

W pierwszej części rozdziału Doktorant odniósł się do organizacji, postrzeganej jako system działania, odnosząc się w tej materii do poglądów wielu ekspertów. Można jednak odnieść wrażenie, że Autor potraktował wymienioną problematykę nazbyt szeroko, odnosząc się do szeregu kwestii, które nie wniosły do prowadzonych rozważań istotnych wartości. Natomiast wyraźnie zabrakło w tej części własnych poglądów Autora.

Najwięcej refleksji budzi podrozdział 1.2., zatytułowany „Otoczenie organizacji”. Z niejasnych dla mnie powodów, Doktorant po zaprezentowaniu kilku definicji otoczenia organizacji, zaprezentował obszerne treści (60 stron), odnoszące się do form komunikacji w Komendzie Miejskiej

Policji w Kaliszu. Następnie powrócił do głównego nurtu rozważań, prezentując ciekawe wyniki odnoszące się do badanego podmiotu. Szkoda, że dość niejednoznacznie odniósł się do otoczenia dalszego (ogólnego), którego składowe zaprezentował na rysunku 1.7.

W kolejnych częściach niniejszego rozdziału Doktorant odnosi się do problematyki struktur organizacyjnych i charakterystyki organizacji zhierarchizowanej. W zasadzie ta część nie budzi większych refleksji, biorąc pod uwagę to, że zawarto w nich wyniki badań i poglądy innych naukowców. Trudno z nimi dyskutować, nie znając metodologii i kontekstu prowadzonych badań.

Podsumowaniem rozważań Doktoranta, zawartych w niniejszym rozdziale są wnioski, stanowiące swoistą syntezę rozważań prowadzonych wcześniej przez Autora. W konkluzji należy zauważyć, że niniejszy rozdział stanowi istotne źródło wiedzy, aczkolwiek jego treści nie zawsze korespondują w sposób bezpośredni z celami i problemami badawczymi, sprecyzowanymi w części metodologicznej przez Autora. Jednocześnie, niezależnie od prezentowanych uwag oceniam pozytywnie sposób podejścia Doktoranta do badanej problematyki i formę jej prezentacji. Moje wątpliwości budzi jedynie stwierdzenie zawarte we wnioskach, że (...) *zbyt duża rozpiętość i zasięg kierowania organizacją jaką jest Policja negatywnie wpływa na poprawne jej funkcjonowanie (...)*. O ile poglądy dotyczące rozpiętości kierowania jestem w stanie zaakceptować, o tyle kwestii zasięgu kierowania zdecydowanie nie.

Rozdział trzeci recenzowanej dysertacji, zatytułowany „Zagrożenia w systemie informacyjnym w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu” (145 stron), poświęcony został głównie prezentacji wyników badań, skupiających się rozwiązaniu kolejnego, szczegółowego problemu badawczego, zaprezentowanego w formie pytania: *Jakie zagrożenia występują w systemie informacyjnym w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu?* W pierwszej części rozdziału Doktorant odniósł się do istoty bezpieczeństwa informacji i systemu informacyjnego. Zaprezentowane wyniki badań nie budzą większych wątpliwości, tym bardziej, że Doktorant dokonał swoistego przeglądu opinii i poglądów znacznej liczby uznanych ekspertów. Pewien dysonans wprowadza ta część rozważań, która dotyczy wyników badań nad funkcjonującym w polskiej policji systemem szkoleń (doskonalenia zawodowego). Trudno jednoznacznie określić czy Autorowi chodzi o całokształt wymienionej problematyki, czy może o szkolenia podnoszące na wyższy poziom kompetencje uczestników w zakresie bezpieczeństwa systemów informacyjnych?

W kolejnym podrozdziale Doktorant prezentuje rozważania odnoszące się do wyników badań nad pojęciem systemu i jego znaczenia dla bezpieczeństwa informacji. Zawarte w nim treści

nie budzą negatywnych refleksji, podobnie jak rozważania poświęcone informacji i zakłóceniom w jej przepływie. W tej części rozważań Autor zaprezentował studium przypadku, poświęcone analizie sytuacji kryzysowej, odnotowanej w styczniu 2021 roku w badanym podmiocie. Odniósł się także dość szeroko do problematyki zarządzania informacją. Należy zauważyć, że niezależnie od prezentacji wyników badań teoretycznych Doktorant uzupełnił je stosunkowo rozbudowaną ekspozycją badań empirycznych, co stanowi niewątpliwie istotny wkład Autora w proces i wyniki badań.

Kolejną część dociekań Autor poświęcił prezentacji wyników badań nad rolą i znaczeniem systemu informacyjnego w organizacji. Bardzo szeroko odniósł się do teorii problemu, prezentując wyniki badań zawartych w licznych wydawnictwach naukowych i popularno-naukowych. Podobnie jak w poprzednich częściach recenzowanej rozprawy Doktorant umiejętnie rozszerzył prowadzone rozważania o wyniki badań empirycznych. Zawarł w nich również szereg ciekawych poglądów, dotyczących zautomatyzowanych systemów informacyjnych, kończąc je interesującą konstatacją: *„W obecnych czasach potrzebne jest nowe podejście, dzięki któremu zautomatyzowane systemy informacyjne zostaną utworzone. Konieczne jest staranne zaprojektowanie systemu i jego dalsza implementacja za pomocą odpowiedniego oprogramowania, zamiast tworzenia systemu opartego na zintegrowanej produkcji, jak to działo się wcześniej”*.

Kolejną część analizowanego rozdziału Doktorant poświęcił problematyce zagrożeń bezpieczeństwa systemu informacyjnego w badanym podmiocie. Można odnieść wrażenie, że wymienione zagrożenia są analogiczne, jak w przypadku wszelkich innych organizacji i osób fizycznych. Podobne poglądy prezentują badani respondenci. Podobne wnioski można sformułować w przypadku cyberprzestępstwa, na które – zdaniem Autora, narażeni są użytkownicy z Komendy Miejskiej Policji w Kaliszu. Dość refleksyjne są wybrane przykłady spoofingu, które w żaden sposób nie odnoszą się do badanego podmiotu, a raczej do przestępstw dotyczących tzw. osób publicznych.

Podsumowaniem rozważań Doktoranta są wnioski. Stanowią one swoistą syntezę wyników przeprowadzonych badań, aczkolwiek szereg wniosków odnoszących się do systemu szkoleń w polskiej Policji nie znajduje pełnego udokumentowania w procesie przeprowadzonych badań.

Ostatni, czwarty rozdział dysertacji, zatytułowany „Usprawnienia bezpieczeństwa systemu Informacyjnego w Komendzie Miejskiej Policji w Kaliszu” (119 stron) poświęcony został prezentacji wyników badań nad rozwiązaniem problemu szczegółowego, przedstawionego w formie pytania: *„Jakie usprawnienia wpłyną na poprawę bezpieczeństwa systemu informacyjnego w Komendzie*

Miejskiej Policji w Kaliszu i poprawią skuteczność jej działania jako organizacji zhierarchizowanej?"

Można zaryzykować stwierdzenie, że jest to podsumowanie procesu badań Doktoranta i stanowić powinno zwieńczenie Jego naukowego wysiłku.

Doktorant przyjął, że wymienione usprawnienia powinny dotyczyć trzech sfer: organizacyjnej, technicznej i funkcjonalnej, stąd każdej z nich poświęcił jeden podrozdział. Usprawnienia organizacyjne dotyczą głównie utworzenia stanowiska ds. tworzenia i selekcjonowania informacji. Powinno to, zdaniem Doktoranta usprawnić obieg dokumentów w badanym podmiocie i z tym można się zgodzić lub nie. Natomiast otwarte pozostaje pytanie o to, w jakim stopniu wymieniona zmiana w strukturze organizacyjnej wpłynie na bezpieczeństwo systemu informacyjnego, rozpatrując je w kontekście zagrożeń zidentyfikowanych przez Autora w rozdziale 2. Ponadto, analiza rozwiązań zawartych na przykład na rysunkach 4.2., 4.3., 4.4 wskazuje, że z obiegu informacji wyłączeni zostają zastępcy komendanta, odpowiedzialni za funkcjonowanie określonych wydziałów KMP w Kaliszu. Ponadto, można odnieść wrażenie, że utworzenie proponowanego stanowiska w pewnym sensie podważa kompetencje Komendanta KMP w Kaliszu, zdejmując z niego część obowiązków związanych z kierowaniem podległą instytucją. W tej sytuacji sądzę, że zaproponowane rozwiązanie wymaga bardzo wnikliwego sprawdzenia przed ewentualną decyzją o jego wdrożeniu.

Z kolei usprawnienia techniczne nie budzą w zasadzie negatywnych refleksji. Zastępowanie dokumentów w wersji papierowej dokumentami w formie elektronicznej jest rozwiązaniem preferowanym w wielu instytucjach (urzędy, banki, handel, itp.). Można jednak odnieść wrażenie, że wielu sytuacjach głównym determinantem jest obniżenie kosztów, związanych z przygotowaniem i dystrybucją dokumentów. Nie budzi także wątpliwości potrzeba wyposażenia wszystkich policjantów w służbowe telefony komórkowe, aczkolwiek przywołany przykład dzielnicowych jest nie w pełni trafiony. W tym przypadku priorytetem jest kontakt policjantów ze społeczeństwem, a nie usprawnienie systemu informacyjnego wewnątrz jednostki.

Ostatnie usprawnienie dotyczy wyposażenia policjantów w kamery nasobne. Jest to rozwiązanie, które niewątpliwie zwiększa poziom bezpieczeństwa systemu informacyjnego, ale dotyczy także innych kwestii, takich jak bezpieczeństwo policjantów, gromadzenie dowodów w przypadku podejrzenia o przekroczenie uprawnień, itp.

Podsumowaniem rozważań Doktoranta, zawartych w niniejszym rozdziale są wnioski, stanowiące swoistą syntezę rozważań prowadzonych wcześniej przez Autora. W konkluzji należy

zauważyć, że niniejszy rozdział stanowi istotne źródło wiedzy, a jego treści korespondują w sposób bezpośredni z celami i problemami badawczymi, sprecyzowanymi w części metodologicznej przez Autora. Niezależnie od prezentowanych uwag oceniam pozytywnie sposób podejścia Doktoranta do badanej problematyki i formę jej prezentacji.

W trakcie publicznej obrony rozprawy doktorskiej oczekuję od Doktoranta ustosunkowania się do następujących, szczegółowych kwestii:

1. Proszę scharakteryzować pojęcie „zasięg kierowania” i wyjaśnić wniosek zawarty na s. 180, dotyczący negatywnego wpływu zbyt dużego zasięgu kierowania na funkcjonowanie organizacji.
2. Proszę uzasadnić dobór ekspertów, ograniczony wyłącznie do osób związanych z Policją, z pominięciem ekspertów zajmujących się problematyką bezpieczeństwa systemów informacyjnych w innych instytucjach.
3. Proszę wskazać na jakiej podstawie zweryfikował Pan pozytywnie hipotezę badawczą w części dotyczącej poprawy skuteczności działania KMP w Kaliszu.
4. Proszę sprecyzować na czym polega wkład prezentowanych w dysertacji wyników badań na rozwój dyscypliny nauki o bezpieczeństwie?

Wniosek końcowy

Rozprawę doktorską Pana mgr. inż. Dariusza Bieńka zaliczam do opracowań użytkowych, których wartość kształtują także, aczkolwiek w mniejszym stopniu ich aspekty teoretyczne. Jej przydatność jest szczególnie aktualna w dobie dynamicznych przemian, zachodzących w szeroko rozumianym środowisku bezpieczeństwa. Oceniam, że rozprawa stanowi indywidualny dorobek Doktoranta, który rozwiązał skomplikowany problem naukowy. Wykazał się przy tym wymaganym przygotowaniem do samodzielnego prowadzenia prac o charakterze naukowo-badawczym.

Stwierdzam, że rozprawa doktorska Pana mgr. inż. Dariusza Bieńka na temat: „BEZPIECZEŃSTWO SYSTEMU INFORMACYJNEGO W ORGANIZACJI ZHIERARCHIZOWANEJ NA PRZYKŁADZIE KOMENDY MIEJSKIEJ POLICJI W KALISZU” spełnia wymagania określone w ustawie z dnia 20 lipca 2018r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1668). Wnoszę o dalsze procedowanie i dopuszczenie jej do publicznej obrony.

